

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il דוא"ל: info@cbs.gov.il פקס: 02-6521340

ירושלים ד' באלול תשע"ה
19 באוגוסט 2015
222/2015

ההוצאה הלאומית לחינוך בשנים 2012-2014 National Expenditure on Education in 2012-2014

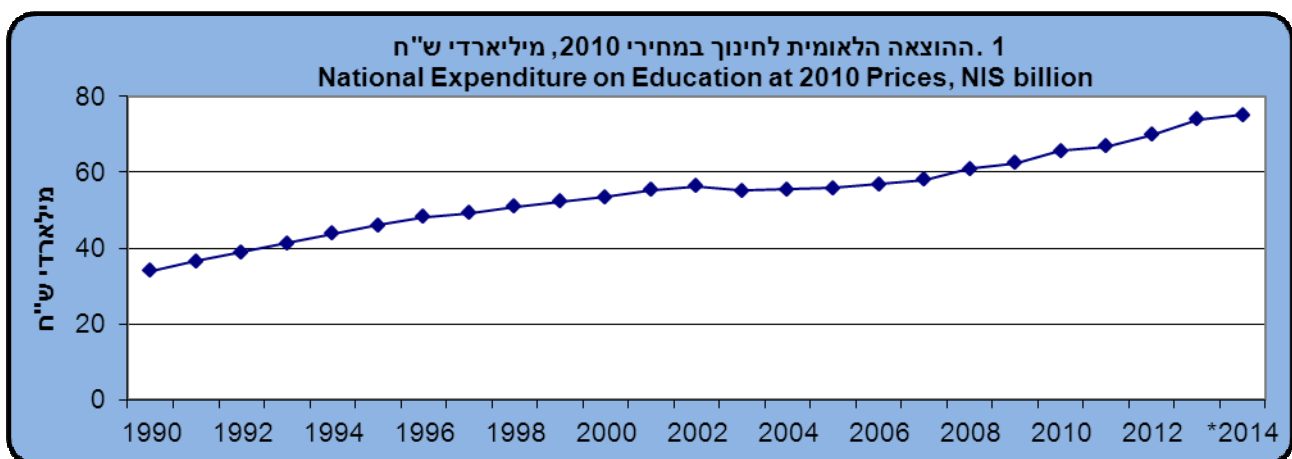
בשנת 2014 (אומדן מוקדם)

- ההוצאה הלאומית לחינוך הסתכמה ב-86.4 מיליארד ש"ח שהם 7.9% מהתוצר המקומי הגולמי, בדומה לשנת 2013. ההוצאה עלתה ב-1.7%, במחירים קבועים, לעומת שנת 2013, בהמשך לעלייה של 5.9% בשנה הקודמת.
- בהוצאה הלאומית לחינוך לנפש חלה ירידה של 0.2% (במחירים קבועים), בשונה מ-2013 ו-2012 שבהן חלה עלייה של 3.9% ושל 2.5%, בהתאמה.
- משקי הבית מימנו 21.4% מההוצאה הלאומית לחינוך לעומת 20.4% בשנת 2013.
- ההוצאה השוטפת לתלמיד עולה עם העלייה בדרג החינוך; בשנים 2010-2012, עלות לימודיו של תלמיד בחינוך גבוה גדולה יותר מפי שניים מעלות לימודיו של תלמיד בחינוך העל-יסודי, ויותר מפי שלושה מהעלות של תלמיד בחינוך הקדם-יסודי.

[לוחות](#)

[להגדרות והסברים](#)

ההוצאה הלאומית לחינוך הסתכמה בשנת 2014 ב-86.4 מיליארד ש"ח, שהם 7.9% מהתוצר המקומי הגולמי (לוח 1). ההוצאה הלאומית לחינוך (במחירים קבועים) עלתה בשנת 2014 ב-1.7%, בהמשך לעלייה של 5.9% ב-2013 ושל 4.4% ב-2012 (תרשים 1, לוח 4). ההוצאה לנפש ירדה ב-0.2%, לעומת עלייה של 3.9% בשנת 2013 (לוח 4).

* נתונים ארעיים

[לנתוני תרשים 1](#)

ההוצאה הלאומית לחינוך כוללת את ההוצאה השוטפת בכל מוסדות החינוך הציבוריים והפרטיים בכל הדרגים, מחינוך קדם-יסודי עד להשכלה גבוהה, הוצאות משקי בית לשיעורים פרטיים, לספרי לימוד וכד', וכן הוצאות לבניית מוסדות חינוך חדשים ולרכישת ציוד (השקעות בנכסים קבועים).

ההוצאה הלאומית השוטפת לחינוך (סך כל ההוצאה למעט ההשקעה בנכסים קבועים), במחירים קבועים, עלתה בשנת 2014 ב-2.5%, בהמשך לעלייה של 3.4% בשנת 2013.

ההשקעות בנכסים קבועים (במחירים קבועים) ירדו ב-15.0% בשנת 2014 לאחר עליות של 5.8%, 0.1%-ו-6.5% בשנים 2013, 2012 ו-2011, בהתאמה. הירידה בהשקעות בשנת 2014 משקפת בעיקר ירידה בהשקעות בנכסים קבועים של הרשויות המקומיות (לוח 4). בשנת 2013 חלה עלייה בשל כניסתו לתוקף של חוק חינוך חנם מגיל 3.

ההוצאה הלאומית לחינוך לפי מגזר מבצע (לוח 1)

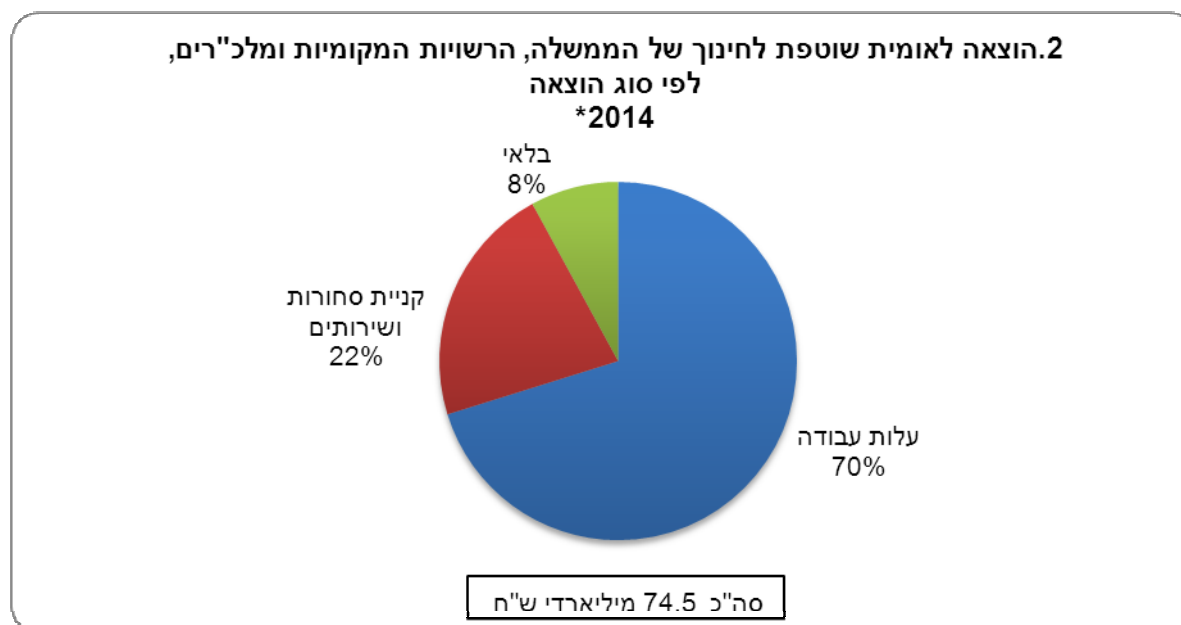
בשנת 2014 רוב שירותי החינוך (84%) סופקו לאוכלוסייה במוסדות חינוך של הממשלה, של הרשויות המקומיות ושל מוסדות חינוך ללא כוונת רווח, שרוב מימנם מהממשלה (לדוגמה האוניברסיטאות, רשת "אורט", רשת עמל וכו').

ערך השירותים שניתנו על ידי מוסדות חינוך ללא כוונת רווח, שעיקר מימנם ממקורות פרטיים, היה בשנת 2014 8% מההוצאה הלאומית לחינוך.

חלקם של שירותי החינוך שסופקו על בסיס עסקי, כגון: שירותים בגני ילדים, שיעורים פרטיים (כולל שיעורי השלמה לתלמידי בתי ספר), קורסים למבוגרים, ספרי לימוד וכו' הסתכם ב-8%.

ההוצאה השוטפת של הממשלה, הרשויות המקומיות ומוסדות ללא כוונת רווח לפי סוג הוצאה (תרשים 2)

בשנת 2014, 70% מההוצאה השוטפת של הממשלה, הרשויות המקומיות והמלכ"רים על שירותי החינוך היו עלות עבודה, 22% - הוצאות על קניית סחורות ושירותים ו-8% היו הוצאות תחשיביות על בלאי.

*נתונים ארעיים

[לנתוני תרשים 2](#)

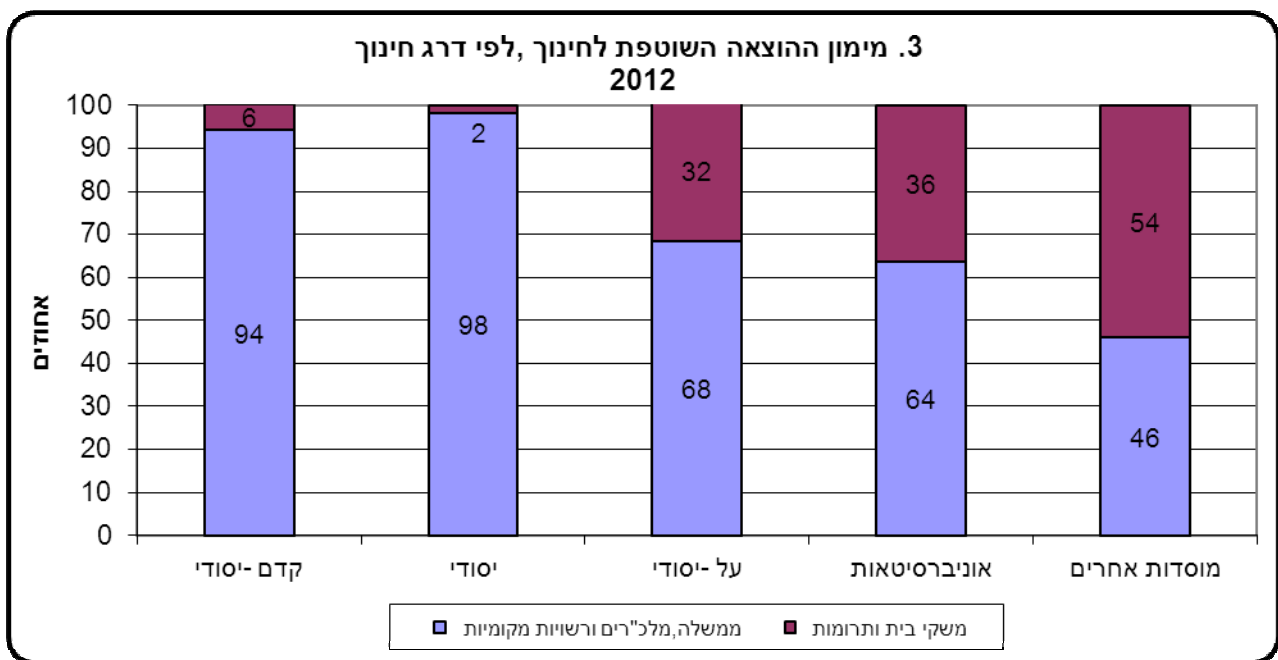
מימון ההוצאה הלאומית לחינוך (תרשים 3, לוחות 3 ו-4)

בשנת 2014 המגזר הממשלתי (הממשלה, הרשויות מקומיות ומוסדות ללא כוונת רווח ממשלתיים) מימן כ-79% מכלל ההוצאה הלאומית לחינוך - נמוך יותר משנת 2013 (80%). יתרת ההוצאה מומנה ישירות על ידי **משקי הבית** באמצעות קניית שירותי חינוך, תשלום שכר לימוד, קניית ספרי לימוד, קניית צרכי כתיבה וכד', וכן מתרומות ומענקים למוסדות חינוך שנתקבלו מהארץ ומחו"ל (21%).

נתונים מפורטים על מימון ההוצאה הלאומית לחינוך לשנת 2012 (**השנה האחרונה שעליה יש נתונים מפורטים**)¹ מראים **שהמגזר הממשלתי** מימן כ-79% מכלל ההוצאה **ומשקי הבית** (כולל מלכ"ר פרטי) מימנו כ-21% מסך כל ההוצאה הלאומית לחינוך.

הנתונים על מימון ההוצאה **לפי דרג חינוך** לשנת 2012, מראים כי **הממשלה והרשויות המקומיות** מימנו 98% **מההוצאה השוטפת** לשירותי החינוך היסודי, 94% מההוצאה על מוסדות חינוך קדם-יסודי (עלייה משמעותית לעומת שנת 2011 בשל כניסתו לתוקף של חוק חינוך חנם מגיל 3) ו-68% מההוצאה על מוסדות חינוך על-יסודי.

עוד מימנו הממשלה והרשויות המקומיות 64% מהוצאות האוניברסיטאות (ללא מחקרים המתקצבים בנפרד) ו-46% מההוצאה של מוסדות אחרים לחינוך גבוה ומוסדות חינוך על-תיכוניים.

לנתוני תרשים 3

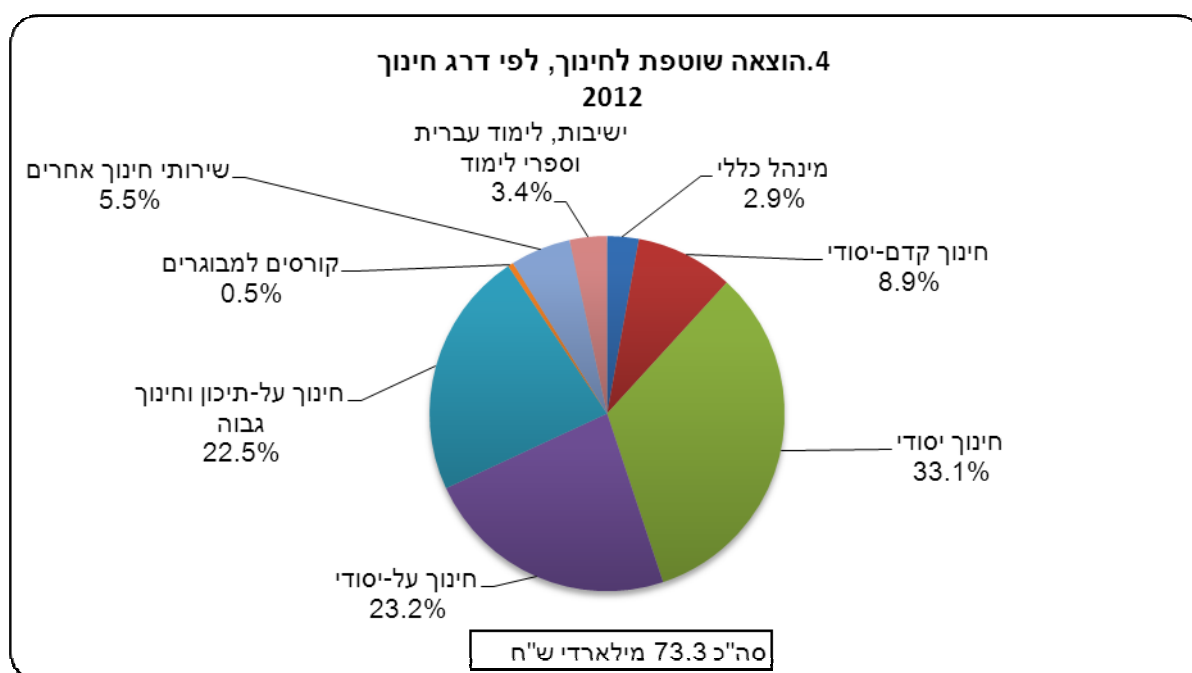
¹ האומדנים המוקדמים של ההוצאה הלאומית לחינוך לשנים 2012, 2013 ו-2014 נערכו על בסיס נתוני הוצאות והכנסות של משרדי הממשלה (דוחות כספיים של החשב הכללי לשנים ה"ל), נתונים שהתקבלו מהמוסד לביטוח לאומי על שכר ומספר העובדים במוסדות ללא כוונת רווח (מלכ"רים), והערכות גלובליות על הוצאות הרשויות המקומיות לשנת 2014 (השנה האחרונה שלגביה קיימים נתונים מפורטים היא שנת 2013). האומדנים על קניות שירותי חינוך על ידי משקי בית מגופים עסקיים מבוססים על סקרים שנתיים של הוצאות משקי הבית עד שנת 2013. האומדן לשנת 2014 נערך בהתאם לשינויים בסעיפים דומים של הצריכה הפרטית שלגביהם התקבלו נתונים.

האומדנים במחירים שוטפים לשנת 2012 (השנה שלגביה יש נתונים מפורטים בכל המגזרים) הוכנו על בסיס ניתוח מלא של סעיפי ההוצאות וההכנסות בדוחות הכספיים של הממשלה, המוסדות הלאומיים והרשויות המקומיות. הוצאות והכנסות של המוסדות ללא כוונת רווח נתקבלו מסקר שנתי, שערכת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

הוצאה הלאומית השוטפת לפי דרג חינוך (תרשים 4, לוח 2)

ההוצאה השוטפת למוסדות חינוך קדם-יסודי, לבתי ספר יסודיים (כולל שיעורי השלמה) ועל-יסודיים (כולל שיעורים פרטיים), הגיעה בשנת 2012 ל-65% מההוצאה הלאומית השוטפת לחינוך – מכלל זה 9% הופנו למוסדות חינוך קדם-יסודי (מגיל שלוש), 33% למוסדות חינוך יסודי ו-23% למוסדות חינוך על-יסודי.

ההוצאה למוסדות חינוך על-תיכוניים ולמוסדות לחינוך גבוה הגיעה ל-23% מההוצאה הלאומית השוטפת לחינוך.

[לנתוני תרשים 4](#)

ההוצאה השוטפת לתלמיד (לוח א) עולה עם העלייה בדרג החינוך. הנתונים על התפלגות ההוצאה השוטפת לתלמיד לפי דרג חינוך בשנים 2010-2012 מראים, כי עלות לימודיו של תלמיד בחינוך גבוה גדולה יותר מפי שניים מעלות לימודיו של תלמיד בחינוך העל-יסודי, ויותר מפי שלושה מהעלות של תלמיד בחינוך הקדם-יסודי.

**לוח א. - ההוצאה השוטפת¹ לתלמיד, לפי דרג חינוך ומדד
(הוצאה לתלמיד בחינוך קדם-יסודי = 100)
2012-2000**

חינוך גבוה	חינוך על-תיכון		חינוך על-יסודי		חינוך יסודי		חינוך קדם-יסודי			
	אלפי ש"ח	מדד	אלפי ש"ח	מדד	אלפי ש"ח	מדד	אלפי ש"ח	מדד		
336.4	39.7	197.4	25.2	162.7	19.2	130.5	15.4	100.0	11.8	2000
241.9	42.4	179.8	25.0	166.1	20.6	134.7	16.7	100.0	12.4	2001
307.4	41.2	167.2	25.9	161.9	21.7	126.9	17.0	100.0	13.4	2002
318.2	40.1	172.2	26.3	157.1	19.8	131.7	16.8	100.0	12.6	2003
304.5	40.8	156.7	27.9	151.5	20.3	126.9	17.0	100.0	13.4	2004
291.8	39.4	154.8	20.9	153.3	20.7	131.1	17.7	100.0	13.5	2005
319.4	41.8	168.6	20.7	167.5	21.6	143.2	18.4	100.0	14.1	2006
318.1	40.8	150.8	19.3	177.7	22.8	155.5	19.9	100.0	12.8	2007
330.3	45.2	148.5	20.3	182.8	25.0	147.7	20.2	100.0	13.7	2008
339.3	47.6	162.1	22.7	152.6	21.4	145.8	20.4	100.0	14.0	2009
361.4	48.7	174.2	23.5	159.8	21.5	173.3	23.3	100.0	13.5	2010
364.5	49.6	178.8	24.3	154.8	21.1	197.2	26.8	100.0	13.6	2011
377.4	53.5	163.5	23.2	161.6	22.9	202.8	28.8	100.0	14.2	2012

¹ כולל הוצאות על שירותי חינוך במוסדות החינוך והוצאות משלימות של משקי הבית, כולל שיעורים פרטיים, לא כולל ספרי לימוד וצרכי כתיבה שנקנו על ידי משקי הבית.

למידע נוסף ראו פרסום: [ההוצאה הלאומית לחינוך 1962-2013](#).

הגדרות והסברים

ההוצאה הלאומית לחינוך - בהוצאה הלאומית לחינוך מבחינים בין: (1) ההוצאה השוטפת לבין: (2) ההשקעה בנכסים קבועים.

(1) **ההוצאה השוטפת** כוללת הוצאה על שירותי חינוך במוסדות החינוך לסוגיהם והוצאות משלימות של משקי בית לרכישת ספרי לימוד וצורכי כתיבה, שנקנו מגופים עסקיים. הוצאות אלה הוצגו בסעיף אחד ולא סווגו לפי ענפי התעשייה שבהם יוצרו הסחורות.

(2) **ההשקעה בנכסים קבועים** כוללת הקמת מבנים ורכישת ציוד למוסדות המספקים שירותי חינוך.

ההוצאה השוטפת לתלמיד - מחושבת על סמך ההוצאה השוטפת מחולקת במספר התלמידים וזאת לכל דרג חינוך בנפרד.

שירותי החינוך וסיווגם - השירותים שהוגדרו כשירותי חינוך כוללים: מינהל כללי, מוסדות חינוך קדם-יסודי, חינוך יסודי, חינוך על-יסודי, מוסדות חינוך על-תיכון וחינוך גבוה, ישיבות, לימוד עברית ושירותי חינוך אחרים. לא נכללו שירותי חינוך הניתנים על ידי צה"ל.

מוסדות חינוך קדם-יסודי הכוללים גני ילדים ומעונות יום לבני 3 ומעלה.

מוסדות חינוך יסודי - הכוללים גם תלמודי תורה, מסיונים ובתי ספר לחינוך מיוחד.

בתי ספר תיכוניים - עיוניים וטכנולוגיים הכוללים גם חטיבות ביניים. במוסדות החינוך התיכון נכללו גם ישיבות תיכוניות.

ישיבות ובתי ספר תורניים הכוללים ישיבות "קטנות" (לתלמידים עד גיל 18) וישיבות "גבוהות" (לבני 18 ומעלה), למעט אברכים הלומדים ב"כוללים" ליד הישיבות "הגבוהות".

מוסדות חינוך על-תיכוניים הכוללים את המכללות הטכנולוגיות, המכללות האזוריות, מוסדות להכשרת עובדי הוראה וכו', למעט מוסדות שקיבלו הכרה כמוסדות להשכלה גבוהה.

מוסדות להשכלה גבוהה הכוללים אוניברסיטאות ומוסדות שקיבלו הכרה והסמכה מהמועצה להשכלה גבוהה להעניק תואר אקדמי.

שירותי חינוך אחרים הכוללים בעיקר קורסים למבוגרים והשתלמויות. עד 1983/84 כלל הסעיף גם שירותי מורים פרטיים שניתנים לתלמידים בבתי ספר (שיעורי עזר, שיעורי השלמה); החל ב-1984/85 הם נכללים בסעיפים "מוסדות חינוך יסודי" ו"בתי ספר תיכוניים - עיוניים וטכנולוגיים".

ההקבצה "מוסדות חינוך על-יסודיים" כוללת את ענפי המשנה הבאים: בתי ספר תיכוניים עיוניים, בתי ספר טכנולוגיים, ימיים וחקלאיים, ישיבות ובתי ספר תורניים, לימוד עברית וחינוך מבוגרים ושירותי חינוך אחרים.

לא נכללו הוצאות על לימודים הקשורים לפנאי, כגון: קורסים קצרים למבוגרים באמנות, בריקודים, בהתעמלות וכו', לימודי נהיגה ומלגות קיום לתלמידים.

כמו כן, לא נכללו בתי ספר לאחיות, המשולבים בבתי חולים.

בהיעדר נתונים, לא נכללו שירותי חינוך הניתנים ע"י צה"ל ולימודים במימון מעסיקים, כגון קורסים לעובדיהם.

לעומת זאת, נכללו הוצאות בפנימיות הצמודות למוסדות חינוך ובמעונות ליד האוניברסיטאות. נכללו גם הוצאות מחקר המשולבות בתקציבי ההוראה באוניברסיטאות.

סיווג ההוצאה לפי מגזר - ההוצאה הלאומית לחינוך מוינה לפי המגזרים הבאים:

1. הממשלה והמוסדות הלאומיים
 2. הרשויות המקומיות - עיריות, מועצות מקומיות ואזוריות
 3. מלכ"רים שעיקר מימונם מהממשלה
 4. מלכ"רים פרטיים
 5. עסקים ומשקי הבית
- שלוש הקבוצות הראשונות הוצגו גם כ"מגזר ממשלתי". במיון לפי **מגזר מבצע** נרשמו ההוצאות הישירות של המגזר על עבודה, סחורות ושירותים אחרים ובלאי, ללא התחשבות במגזר המממן.
- במיון לפי **מגזר מממן** מוגדר המימון על ידי המגזר כסך ההוצאה הישירה על סחורות ושירותים (למעט בלאי) וההוצאה לתמיכות, למענקים, להעברות ולתשלומים אחרים (נטו) למגזרים אחרים (לא כולל מתן הלואות).
- בניתוח ההתפתחות בתחום המימון עדיף הממוצע למספר שנים, משום שהנתונים לשנה בודדת מושפעים מעיתוי הרישומים, מהתאמות לשנת הדיווח ומשינויים מקריים.